

Especial Periodisme

FEBRER-MAIG 2006

ÍNDEX

- 01· Què és notícia i què no
- 02· Gèneres periodístics
- 03· Informació i mitjans de comunicació
- 04 · Passat i present de la premsa catalana
- 05· Casos cèlebres del periodisme
- 06· Josep Pla, mestre de l'ofici d'escriure
- 07· Mitjans de comunicació internacionals
- 08· Periodisme, sàtira i humor
- 09· Gaziol, periodista i escriptor
- 10· Figures internacionals del periodisme
- 11· La llibertat de premsa al món
- 12· Diaris digitals. Un nou model de periodisme

Què és notícia i què no

- Informació i responsabilitat
- Periodisme seriós i periodisme sensacionalista
- Què?, qui?, on?, quan? i per què?

09/02/2006

Podem considerar 'notícia' la informació d'un fet o d'unes idees publicades pels mitjans de comunicació i que comparteixen una característica: l'actualitat. De notícies, n'hi ha d'àmbits diversíssims, que la premsa sol agrupar en seccions: política, cultura, ciència, economia, esports, societat...

La notícia té, doncs, un valor informatiu, no pas d'opinió. Però, a vegades, ens trobem que informació i opinió es confonen, de manera intencionada i més o menys subtil. La distinció entre tots dos conceptes serà un dels punts que mirarem d'escatir en l'especial sobre periodisme que ara encetem. La distinció és, endemés, de gran importància, atesa la influència dels mitjans de comunicació, qualificats sovint de 'quart poder' ('quart' respecte dels tres podors: legislatiu, executiu i judicial).

D'una altra banda, és clar que no tots els fets són noticiables, val a dir, susceptibles d'esdevenir notícia. Qui decideix, si ho són o no? Doncs els periodistes i, d'una manera més general, els mitjans de comunicació, emparats pels drets d'expressió i d'informació.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Com: Comunicació.](#)

MATERIALS

Títol: [Codi Deontològic](#)

Format: [Web](#)

Declaració de principis de la professió periodística de Catalunya.

Títol: [Fem de periodistes](#)

Format: [Web](#)

Proposta didàctica per a treballar la llengua catalana, amb els mitjans de comunicació de protagonistes. Activitats varies.

Títol: [Las reglas del juego](#)

Format: [Web](#)

Manual de periodisme de la BBC.

Títol: [Quadern digital](#)

Format: [Web](#)

Guia d'expressió escrita que aborda distintes menes de text.

Títol: [Escoles en Xarxa](#)

Format: [Web](#)

Xarxa de periodisme juvenil en línia, integrada per una vintena llarga de centres docents del país.

Títol: [Children's Express](#)

Format: [Web](#)

Agència de notícies britànica menada per joves.

QUE HO SABÍEU?

L'expressió 'periodisme groc', encunyada als Estats Units a la darrereria del segle XIX, té l'origen en la rivalitat entre el New York World i el New York Journal, propietat de Joseph Pulitzer i William Randolph Hearst, respectivament, que menà aquests dos diaris novaiorquesos a la pràctica del sensacionalisme.

En aquell mateix segle, el 1851 concretament, naixia, també a Nova York, The New York Times, considerat avui un dels diaris de qualitat més influents del planeta.

Informació i responsabilitats

Tot amb tot, hi ha unes responsabilitats indefugibles, basades en consideracions ètiques recollides pels anomenats codis deontològics. Per exemple, la pràctica del bon periodisme demana de contrastar els fets, d'anar més enllà de rumors i d'informacions alienes; de distingir entre informació i opinió; de respectar escrupolosament el dret de la intimitat; de servir la presumpció d'innocència...

+ Els mitjans de comunicació són qualificats sovint de 'quart poder'.

Periodisme seriós i periodisme sensacionalista

Aquestes responsabilitats, aquests deures, inspiren l'anomenat periodisme seriós, que combina el dret d'informar, la notícia de qualitat sobre temes públics (relatius a la comunitat) i la probitat. També hi ha un periodisme, dit groc o sensacionalista, basat en tafaneries, veritats a mitges, exageracions i titulars espectaculars, que fa notícia de fets de

+ El diari Financial Times, exemple de periodisme

relleu públic nul o prescindible. La frontera entre aquestes dues maneres d'entendre el periodisme és molt nítida en estats com la Gran Bretanya, on, a més a més de mitjans de comunicació de gran prestigi, hi ha els anomenats '[tabloids](#)', diaris de forma i contingut sensacionalista.

serios.

Què?, qui?, on?, quan? i per què?

La tradició periodística subratlla que una notícia ha de poder donar compte de cinc qüestions bàsiques, resumides en la seqüència interrogativa 'Què?, qui?, on?, quan? i per què?' És a dir, ha d'informar del fet, de l'esdeveniment; de qui l'ha protagonitzat; i d'on, quan i per què ha ocorregut.

+ La notícia té un valor informatiu, no pas d'opinió.

INVESTIGUEU

- > [Criteris](#) bàsics de la professió periodística a Catalunya.
- > 'Com son les notícies?': [Activitats](#) sobre què és noticiable i què no.
- > [Propòsits i valors](#) de la British Broadcasting Corporation (BBC), tinguda per model d'independència periodística.
- > El valor de la [precisió](#), segons aquest mitjà britànic.
- > Manual d'estil sobre el [tractament periodístic de les minories ètniques](#).

> Un [article](#) relatiu a l'elecció de les notícies.

> [Elements](#) d'una notícia.

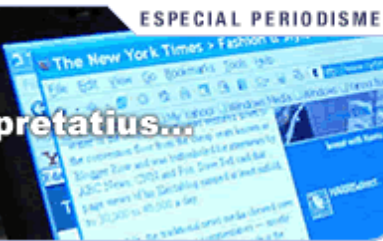

Una producció de [Partal, Maresma & Associats](#). 1995 (La Infopista) - 2000

Gèneres

periodístics

- Gèneres informatius, interpretatius...
- ...i d'opinió
- El sedàs del periodista

14/02/2006

El periodisme, que informa de fets d'actualitat, també mira d'entendre aquests fets, i els interpreta i valora. Hi ha lectors, oïdors, telespectadors i internautes que, a més de cercar informació, també demanen anàlisi i opinió: no sols volen saber què passa, sinó també per què passa.

Aquesta manera de fer comprensible el present se serveix de gèneres periodístics varis, que permeten d'acostar-se a la realitat d'una manera concreta.

Podem dir que, de gèneres periodístics, n'hi ha de tres menes: d'informatius, d'interpretatius i d'opinió, distinció igualment aplicable a la premsa, la ràdio, la televisió i a internet.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades](#) dins [Nosaltres.Com](#): [Comunicació](#).

Gèneres informatius, interpretatius...

Dins el gènere periodístic informatiu trobem la notícia, que procura informar objectivament dels fets, i l'anomenat reportatge objectiu, més extens. Entre els gèneres interpretatius, que combinen, en major o menor grau, informació i opinió, hi ha la crítica, centrada en qüestions d'ordre cultural, que pot ésser artística, literària, cinematogràfica, musical...; la crònica, preparada pel corresponsal o l'enviat especial, que relata els esdeveniments d'un indret determinat; el reportatge interpretatiu; l'entrevista...

+ La notícia procura informar objectivament dels fets.

... i d'opinió

Als articles d'opinió de la premsa, igual que a les tertúlies radiofòniques i televisives, s'expressen opinions a títol individual. Cosa diferent és l'editorial, no signat, en què s'expressa l'opinió pròpia d'una publicació periòdica. Els editorials expliciten la línia ideològica de l'empresa editora, més enllà de valoracions i interpretacions de periodistes i col·laboradors, que, naturalment, hi poden coincidir o no.

+ L'editorial expressa l'opinió pròpia d'una publicació periòdica.

MATERIALS

Títol: [Gèneres periodístics](#)

Format: [Web](#)

A la web didàctica de periodisme escolar [De paper i de bits](#).

Títol: [Plantilles de texts periodístics](#)

Format: [Web](#)

Els gèneres del periodisme escrit: funció, procés d'elaboració, llenguatge... A la web Enxarxa't.

Títol: [Géneros periodísticos](#)

Format: [Web](#)

Pàgina educativa del Ministeri d'Educació i Ciència espanyol.

Títol: [Quadern digital](#)

Format: [Web](#)

Guia d'expressió escrita que toca texts de distinta mena.

Títol: [Llengua catalana](#)

Format: [Web](#)

Unitats didàctiques, preguntes amb resposta, vincles, propostes de lectura... Des d'edu365.

QUE HO SABÍEU?

Durant els dies anteriors a unes eleccions, als països de tradició anglo-saxona molts mitjans de comunicació privats fan editorials sobre la conveniència de votar un candidat o un altre, cosa que no passa a casa nostra, si més no d'una manera explícita.

A les eleccions nord-americanes del 2004, per exemple, els diaris '[The Washington Post](#)' i '[The New York Times](#)', liberals, van inclinar-se per John Kerry, del Partit Demòcrata, derrotat al capdavant pel candidat del Partit Republicà George Bush.

El sedàs del periodista

Aquests últims anys el periodisme s'ha desenvolupat d'una manera extraordinària, particularment sobre la base de les anomenades noves tecnologies. Avui el periodista té accés a una informació ingent, d'aquí i de fora, cosa que obliga a seleccionar, a distingir entre allò que és realment important i allò que és prescindible. En aquest context, és fonamental el criteri del professional de la informació, un criteri que es fonamenta en el seu bagatge cultural.

+ El criteri del periodista es fonamenta en el seu bagatge cultural.

INVESTIGUEU

- > **'[La premsa escrita, enquesta al quiosc](#)':** indagueu sobre les publicacions i el perfil de lector que tenen.
- > **[Els dietaris.](#)**
- > **[Els blocs, dietaris d'internet.](#)**
- > El **[propòsit](#)** dels editorials.
- > Nota sobre l'**[evolució històrica](#)** del periodisme.

> **[Informació o opinió?](#)**

23/02/2006

Si al [capítol anterior](#) vèiem els gèneres periodístics de què se serveixen els professionals de la informació per explicar i interpretar els fets d'actualitat, a les ratlles següents mirarem d'aprofundir en les eines emprades per a difondre aquests fets: els [mitjans de comunicació](#).

Dels [mitjans](#) de comunicació existents en l'actualitat, el més antic és la premsa, és a dir, el conjunt de publicacions periòdiques, diàries o no i d'informació general o específica: econòmica, esportiva, cultural, científica, satírica...

De fet, els primers periòdics diaris van aparèixer fan uns tres-cents anys. Hom consigna l'anglès [The Daily Courant](#), aparegut el 1702, com un dels més antics del món, i encara avui n'hi ha d'antiquíssims, com el cèlebre [The Times](#), [fundat](#) a Londres el 1785.

Durant el segle XX la premsa va compartir protagonisme informatiu amb dos nous mitjans de comunicació: la ràdio, a partir dels anys 1920 i 1930, i la televisió, que va començar a estendre's després de la Segona Guerra Mundial (1939-1945).

L'aparició d'[internet](#), a la darrera del segle XX, completa el panorama dels mitjans de comunicació actuals. La xarxa, que, de fet, enclou els altres tres mitjans comunicacionals, ha portat grans canvis en tots els ordres, informatiu inclòs.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Com: Comunicació](#).

MATERIALS

Títol: [Planète presse](#)

Format: [Web](#)

Guia mundial de publicacions periòdiques en línia: descripció i accés (en francès).

Títol: [Mitjans de comunicació](#)

Format: [Web](#)

Unitat didàctica sobre la premsa, la ràdio i la televisió. Adreçada al primer cicle d'ESO.

Títol: [European Press Profiles](#)

Format: [Web](#)

La premsa d'una quinzena d'estats europeus, vista per la BBC.

Títol: [Recursos](#)

Format: [Web](#)

Sobre mitjans de comunicació.

Títol: [Audiovisuals](#)

Format: [Web](#)

Recursos d'interès educatiu.

Títol: [Contrastant](#)

Format: [Web](#)

Col·lectiu d'anàlisi dels mitjans de comunicació.

QUE HO SABÍEU?

Una de les publicacions periòdiques de més prestigi internacional és [The Economist](#), revista britànica [fundada](#) el 1843, que dedica una gran atenció als afers polítics i econòmics. L'autoritat del setmanari és tal que es permet de no signar els articles: per The Economist és més important què s'hi escriu que no pas qui ho escriu.

El [Diari de Barcelona](#) és tingut pel diari més antic de l'Europa continental. Instituit el 1792, la capçalera, que subsisteix en format digital, és avui propietat de [l'Ajuntament de Barcelona](#).

De 'quart poder'...

Per subratllar-ne la influència sobre l'opinió pública, hom ha qualificat els mitjans de comunicació de '[quart poder](#)', oimés que no sols informen, ans interpreten la realitat, la valoren. Tradicionalment s'ha atribuït aquesta influència (que, segurament, és menys important que no es pensen alguns periodistes i polítics) als grans diaris i a les cadenes de ràdio i de televisió, sobretot públiques.

+ La televisió va començar a estendre's a mitjan segle XX.

...a poder democratitzador

Això ha canviat aquests últims temps, gràcies en bona part a internet, eina que ha democratitzat enormement la informació, que ja no és monopoli dels grans mitjans ni pot ésser controlada pels estats: els ciutadans poden saber què passa al món sense ni tan sols moure's de casa; més encara, poden informar d'allò que passa, a través, per exemple, dels [blocs](#), fenomen del tot florent. Les possibilitats informatives de la xarxa han menat fins i tot a repensar el paper de la premsa impresa; en aquesta línia, hi ha qui diu que les publicacions de paper esdevindran mitjans més d'anàlisi que no pas d'informació, i que sols reeixiran les que optin clarament per la qualitat.

+ Els blocs: fenomen florent de la xarxa.

Ideologia i objectivitat

Els [mitjans de comunicació](#) no són ens neutres, ans responen a una ideologia pròpia, cosa no sols legítima, sinó absolutament necessària en una societat democràtica: un mateix fet pot donar peu a interpretacions diverses i, àdhuc, oposades. Ara, els fets han d'ésser explicats d'una manera [objectiva](#), no es poden tergiversar; són com són, no com ens agradaria que fossin.

+ The Economist és una revista britànica de molt de prestigi.

INVESTIGUEU

- > La [premsa francesa](#), segons la BBC.
- > [Café Babel](#): l'anàlisi en línia de l'actualitat, des d'una perspectiva europea.
- > Sobre la [televisió digital terrestre](#).
- > '[La ràdio, què hi passa?](#)': activitats sobre aquest mitjà de comunicació.
- > [Cronologia històrica](#) de la premsa.

- > [Tradició i modernitat](#): guies interactives del diari britànic The Guardian, fundat el 1821.
- > [Cop d'ull](#) a les publicacions periòdiques italianes.
- > [Escollir la ràdio via internet](#).

02/03/2006

La premsa és el més antic dels mitjans de comunicació de masses. Les primeres publicacions impreses de caràcter periòdic daten del segle XVII, a casa nostra i a la resta d'Europa, quan van aparèixer les anomenades gasetes, precursors dels diaris moderns.

La Gazette de France, fundada el 1631, és tinguda per la primera de les gasetes, que van proliferar per terres catalanes al cap de ben poc, durant la guerra dels Segadors (1640-1652).

Nogensmenys, encara havia de passar més d'un segle abans no veïessin la llum les primeres publicacions diàries del país: el Diario de Valencia, del 1790, i el Diari de Barcelona, del 1792.

Conservador, regionalista i representant de la burgesia industrial catalana, el [Diari de Barcelona](#), redactat en espanyol, va tenir l'època més florent durant el segle XIX; la història del diari va molt lligada a la família [Brusi](#) (el periòdic era anomenat popularment el Brusi), que n'adquirí la propietat el 1814, i a [Joan Mañé i Flaquer](#), que en fou director més de trenta-cinc anys, del 1865 al 1901.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltes.Com: Comunicació.](#)

Del darrer quart del segle XIX...

El 1879 va néixer el primer diari escrit en català: el [Diari Català](#), fundat per [Valentí Almirall](#), home d'idees progressistes i primer teòric del catalanisme ('Lo catalanisme', 1886). El Diari Català no va tenir una existència gaire fàcil, i va deixar de publicar-se al cap de dos anys, el 1881. Aquest mateix any naixia [La Vanguardia](#), en espanyol, que acaba de fer cent vint-i-cinc anys i que sempre ha tingut molt de predicament entre una part significativa de la classe mitjana del Principat.

+ Capçalera del Diari Català.

...a la Segona República

El 1899 va aparèixer el diari en català de més durada: [La Veu de Catalunya](#), portaveu de la Lliga Regionalista, val a dir, del catalanisme de signe conservador, que va publicar-se fins el 1937. Ja entrat el segle XX van sorgir més

MATERIALS

Títol: [200 anys de premsa diària a Catalunya, 1792-1992](#)

Format: [Llibre](#)

Catàleg d'aquesta exposició, feta el 1995, que inclou la fitxa de prop de cinc-cents diaris. Editat per la Fundació Caixa de Catalunya.

Títol: [Mitjans de comunicació](#)

Format: [Web](#)

Índex de la Generalitat de Catalunya: premsa periòdica en català, informatius en línia, premsa diària...

Títol: [El Temps d'història](#)

Format: [Web](#)

Separata de la revista El Temps especialitzada en la història del país.

Títol: [Periodisme i Comunicació Audiovisual](#)

Format: [Web](#)

Guia temàtica de la Universitat Pompeu Fabra: recursos, bancs de dades, organismes, revistes i llibres electrònics, eines de consulta...

Títol: [Planète presse](#)

Format: [Web](#)

Guia mundial de publicacions periòdiques en línia.

QUE HO SABÍEU?

El 1994 la revista El Temps, fundada deu anys abans, va ser la primera publicació impresa del país a tenir [versió digital](#).

La Publicitat fou el primer diari en català que va incorporar un suplement setmanal de temàtica esportiva.

A La Publicitat, o 'La Publi', com en deien, considerat un dels diaris més reeixits de la història de la premsa catalana, hi van col·laborar figures com Antoni Rovira i Virgili, Carles Soldevila, Pompeu Fabra, J. V. Foix, Carles Riba, Josep Carner, Josep Pla, Josep M. de Sagarra...

diaris catalans vinculats a partits polítics: [La Publicitat](#), d'un gran to intel·lectual, a Acció Catalana; [El Matí](#), a Unió Democràtica de Catalunya; [La Humanitat](#), a Esquerra Republicana de Catalunya... La florida de la premsa escrita en català durant la [Segona República](#) (1931-1936) va estroncar-se dramàticament amb la guerra del 1936-1939 i la dictadura subseqüent.

+ La Veu de Catalunya: el diari en català de més durada.

Els últims decennis

La premsa diària en català no va poder reprendre fins al cap d'una quarantena d'anys, el dia de Sant Jordi del 1976, data de sortida de l'[Avui](#), fruit de la implicació activa de la societat civil. Fins el 1997 no va aparèixer l'edició catalana d'[El Periódico de Catalunya](#) (l'espanyola havia sortit dos anys després de l'Avui, el 1978). D'una altra banda, durant aquestes últimes dècades han nascut una colla de periòdics atents a la cultura catalana i a la realitat comarcal i nacional, bé que sense renunciar a explicar i analitzar què passa fronteres enllà. Destaquem-ne [El Punt](#), [Regió 7](#), [Diari de Balears](#), [Diari de Girona](#), [Segre](#), [Diari d'Andorra](#), [Bondia](#)... Tot plegat, enriquit amb publicacions d'informació general no diàries, tals com els setmanaris [El Temps](#) i [Presència](#), i la [premsa digital](#), ara en auge.

+ Versió digital del setmanari El Temps.

INVESTIGUEU

- > Repàs succint de la història del [Diari de Barcelona](#).
- > Portada del [primer número](#) d'aquest periòdic.
- > Sobre el '[Glosari](#)' d'en Xènius, pseudònim d'Eugeni d'Ors, publicat a La Veu de Catalunya.
- > Una descripció de [La Vanguardia](#) i d'[El Periódico de Catalunya](#)'.
- > [La Publicitat](#), gran diari dels anys 1920 i 1930.

- > Les [enquestes](#) de l'Avui, en línia.
- > [Mirem portades](#).
- > Les [edicions locals](#) de VilaWeb.

07/03/2006

'Good Night, and Good Luck' (Bona nit, i bona sort): aquest film, candidat als [Oscar](#) d'enguany, narra una història real protagonitzada per la professió periodística; més concretament, explica la lluita d'un grup de periodistes per la llibertat d'expressió i contra la manipulació del poder.

El film, d'una hora i mitja de durada i rodat en blanc i negre per George Clooney, dona compte dels obstacles que hagueren de vèncer el periodista [Edward R. Murrow](#) i els seus col·laboradors per fer surar els mètodes polítics emprats pel senador nord-americà [Joseph R. McCarthy](#).

Ens trobem als Estats Units dels anys 1950, a l'albada del període de la [guerra freda](#), caracteritzada per l'oposició radical entre els blocs capitalista i comunista, capitanejats pels EUA i l'URSS, respectivament. Al capdavant del Comitè d'Activitats Antiamericanes, McCarthy mena una [cacera de bruixes](#) anticomunista contra ciutadans nord-americans. Les acusacions sense fonament de McCarthy són denunciades amb audàcia i perseverança per Murrow des del programa televisiu 'See It Now', de l'emissora de ràdio i televisió Columbia Broadcasting System ([CBS](#)); el 1954 McCarthy és destituït, ço que posa fi al malson del [maccarthisme](#).

L'actuació de Murrow i el seu equip, exemple de periodisme compromès amb la llibertat i la veritat, ens serveix d'introducció a tres casos il·lustratius de la importància dels mitjans de comunicació a les societats modernes.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltes.Com](#): [Comunicació](#).

'J'Accuse...!'

Dia 13 de gener de 1898. El diari [L'Aurore](#) publica '[J'Accuse...!](#)' ('Jo acuso'), carta oberta d'[Émile Zola](#) al president de la república francesa, en què el novel·lista francès defensa el militar d'origen jueu Alfred Dreyfus, injustament condemnat per haver passat informació secreta als alemanys. D'aquesta manera, Zola s'implicava de ple en l'anomenat [afar Dreyfus](#), que va desfermar una onada d'antisemitisme i va dividir la societat i els mitjans de comunicació francesos entre partidaris de revisar el procés que havia condemnat Dreyfus el 1894 i els contraris a la demanda. La lletra de Zola va augmentar els adeptes de revisar el procés, bé que la innocència del militar no fou reconeguda pels

+ La carta de Zola va aparèixer publicada a la portada de L'Aurore.

MATERIALS

Títol: ['Good Night, and Good Luck'](#)

Format: [Web](#)

Pàgina oficial del film. També [en espanyol](#).

Títol: [The Watergate Story](#)

Format: [Web](#)

El cas Watergate, explicat per The Washington Post.

Títol: [KidsPost](#)

Format: [Web](#)

Pàgina de The Washington Post adreçada a la juvenalla.

Títol: [Dreyfus Affair](#)

Format: [Web](#)

A l'enciclopèdia en línia Wikipedia, amb vincles inclosos.

QUE HO SABÍEU?

Fins l'any passat no va saber-se la [identitat](#) de 'Gola Profunda', el confident dels periodistes de The Washington Post que van descobrir el cas Watergate. Era Mark Felt, ex-oficial de l'[FBI](#), el cos de la [policia federal](#) des Estats Units. La revelació, [comprovada](#) pel diari, la va fer Felt mateix.

El cas Watergate fou dut al cinema a '[All the President's Men](#)' ('Tots els homes del president'), amb els actors Dustin Hoffman i Robert Redford en el paper dels periodistes del Post, Carl Bernstein i Bob Woodward, respectivament.

tribunals fins el 1906.

L'escàndol Watergate

La detenció, el juny del 1972, de cinc homes a l'edifici Watergate de Washington, seu del Partit Demòcrata durant la campanya presidencial dels Estats Units, assenyalava el principi d'un dels escàndols polítics més sonats del segle XX:

l'[espionatge](#) de què fou objecte el [Partit Demòcrata](#) pel [Partit Republicà](#), aleshores al govern. Dos periodistes de l'influent diari [The Washington Post](#), Bob Woodward i Carl Bernstein, van tenir un paper cabdal a l'hora de fer públic l'escàndol, gràcies a l'ajut d'un informador anònim, anomenat '[Gola Profunda](#)'. El [Watergate](#) va obligar el president dels Estats Units, [Richard Nixon](#), a [dimitir](#).

+ El Watergate va obligar Richard Nixon a dimitir.

11-14 de març de 2004

Les hores i els dies immediatament posteriors als tràgics atemptats de l'[11 de març de 2004](#) de Madrid van palesar que la informació ja no pot ésser controlada pels estats. L'accés via internet als mitjans de comunicació, d'ací i de fora; els missatges de correu electrònic i de mòbil; l'actualització contínua de la informació als diaris digitals...; tot plegat [va fer evident](#) la manipulació informativa del govern espanyol, a mans del Partit Popular (PP), entestat a negar les informacions que atribuïen els atemptats als radicals islàmics, i el 14 de març el PP va perdre les eleccions espanyoles.

+ Concentració a Barcelona el 13 de març de 2004.

INVESTIGUEU

- > [Tràiler](#) de 'Good Night, and Good Luck', un homenatge al periodisme independent.
- > [Sinopsi](#) d'aquest film.
- > [Edward R. Murrow](#): un periodista contra l'abús de poder.
- > Esbós biogràfic d'[Émile Zola](#).
- > Un [film](#) sobre la vida d'aquest novel·lista francès.

- > Text íntegre de '[J'Accuse...](#)'.
- > [Article enciclopèdic](#) del Watergate.

Josep Pla, mestre de

l'ofici d'escriure

ESPECIAL PERIODISME

El Pla periodista

L'estil

Escepticisme, ironia

13/03/2006

El 23 d'abril vinent, dia de Sant Jordi, farà vint-i-cinc anys de la mort de [Josep Pla i Casadevall](#), un dels prosistes catalans més remarcables del segle XX, autor d'una obra literària i periodística monumental.

Esperit inquiet, humanista dotat d'una curiositat sense límits (condició indispensable de l'ofici de periodista), en Pla va conrear, amb un estil inconfusible, gèneres distints: novel·la, dietari ('[El quadern gris](#)'), biografia (els cèlebres 'Homenots'), llibre de viatges, crònica i reportatge periodístics...

Una gran part dels seus escrits són aplegats a l'[Obra completa](#), memòria ingent del temps que li tocà de viure, de la gent i del paisatge del país, de grans esdeveniments internacionals, del pas del temps, ineluctable, com ell mateix deia.

Figura políticament i ideològicament controvertida, sobretot per la seva actuació a l'exili durant la guerra del 1936-1939, el jurat del [premi d'Honor de les Lletres Catalanes](#) li va negar repetidament el guardó. Nogensmenys, Pla, personalitat complexa, figura entre els escriptors catalans més llegits i populars de tots els temps, i la seva obra es dreça com un testimoni excepcional d'una bona part de la vida catalana del segle passat.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Cat: Literatura.](#)

El Pla periodista

La carrera literària de Josep Pla es remunta a la dècada del 1920 i s'inscriu en la pràctica del periodisme, de primer a [La Publicitat](#) i després a [La Veu de Catalunya](#), dos dels diaris catalans més importants de l'època. En Pla féu de [corresponsal](#) a França, Itàlia, Anglaterra, Alemanya, Rússia i Espanya. De fet, els seus primers llibres són encàrrecs periodístics: 'Coses vistes' 'Cartes de lluny', 'Rússia'... Passada la guerra, va menar una vida sedentària a l'Empordà nadiu, si bé, els anys 1950 i 1960, gràcies als reportatges que li va encarregar el setmanari Destino, va poder [reprendre l'activitat viatgera](#).

+ Carnet de premsa de Josep Pla.

L'estil

MATERIALS

Títol: [Fundació Josep Pla](#)

Format: [Web](#)

Instituida per a promoure, motivar i facilitar la lectura i l'estudi de la seva obra. Informació general, vincles i llista de títols de l'[Obra completa](#).

Títol: [Tria de texts breus](#)

Format: [Web](#)

D'en Pla i d'autors que en glossen la figura.

Títol: [Auca d'en Josep Pla](#)

Format: [Web](#)

A [La paret de les augues](#).

Títol: ['Les hores'](#)

Format: [Web](#)

Audio que reproduïx una part d'aquest calendari 'planà'.

Títol: [Josep Pla](#)

Format: [Web](#)

A l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC): biografia, publicacions, comentaris...

Títol: [Josep Pla](#)

Format: [Web](#)

Apunt sobre la seva obra i vincles; a Lletra, un espai de literatura catalana.

QUE HO SABÍEU?

L'obra completa de Pla, editada pel palafrugellenc [Josep Vergés](#) entre el 1966 i el 1992, consta de [quaranta-sis volums](#): unes trenta mil pàgines. Fa encara no dos anys que [Edicions Destino](#) i [Enciclopèdia Catalana](#) en van publicar una nova edició, venuda als quioscs.

De l'obra en català d'en Pla, se n'han fet [traduccions](#) a llengües com l'alemany, l'anglès, l'espanyol, el francès, l'italià, el neerlandès...

La sèrie '[Homenots](#)' comprèn una cinquantena llarga de retrats de personalitats del país, més o menys contemporànies d'en Pla: artistes, escriptors, polítics...; total, quatre

Als seus escrits periodístics, i, de fet, a tota la seva obra, Pla emprà un [lenguatge](#) popular i planer, precís i ric, amb què vesteix el seu punt de vista sobre els temes més variats. L'autor empordanès projecta la seva mirada particular a personatges, anècdotes, esdeveniments, paisatges, pobles, ciutats i països, descrits amb amenitat, ironia i humor.

+ L'Obra completa consta de quaranta-sis volums.

volums de l'Obra completa.

Escepticisme, ironia

[Pertanyent](#) a una família de petits propietaris rurals de Palafrugell (Baix Empordà, o Empordanet, com en deia), en Pla, després de vint anys de rodar per Europa, va instal·lar-se al mas Pla de Llofriu (Baix Empordà) i va fer bandera dels seus orígens pagesos, d'un pregon lligat a la terra. Exagerada o no, aquesta reivindicació de l'[ascendència](#) pagesa s'adiu amb la ironia i l'escepticisme de l'autor, que es malfiava d'utopies i d'idealismes.

+ L'escriptor de Palafrugell es malfiava d'utopies i d'idealismes.

INVESTIGUEU

- > [Semblança](#) d'en Josep Pla.
- > ['Escriptor i periodista, del seu temps un gran cronista'](#).
- > [Diccionari](#) d'idees 'planianes'.
- > Llista cronològica dels seus [viatges](#).
- > [Ruta Josep Pla](#): un tomb pel paisatge empordanès més lligat a l'escriptor.
- > [Carnet de premsa](#) d'en Pla, quan ocupava la corresponsalia de La Publicitat a Londres.
- > El seu [conservadorisme](#), explicat per ell mateix.
- > La ciutat de [Nàpols](#), vista pel periodista de Palafrugell.
- > Elogi, fet per en Pla, d'un gran periodista contemporani seu, [Eugeni Xammar](#).

Una producció de [Partal, Maresma & Associats](#). 1995 (La Infopista) - 2000

Mitjans de comunicació internacionals

ESPECIAL PERIODISME

- La premsa europea
- La BBC: model d'independència
- De la CNN a Al-Jazira

21/03/2006

Si en un [capítol precedent](#) tocàvem el passat i el present de la premsa catalana, a les ratlles següents veurem alguns dels mitjans de comunicació més notables del panorama periodístic internacional.

Per tradició, abast de la llengua anglesa, pes de la cultura anglo-saxona i predomini polític dels Estats Units, una bona part dels mitjans de comunicació més influents del planeta són en anglès.

Entre la premsa diària, a la Gran Bretanya, primer país a tenir-ne, hi trobem diaris de molt de renom, tals com [The Guardian](#), [Financial Times](#), [The Daily Telegraph](#), [The Independent](#) i [The Times](#), el més antic de tots, fundat el 1785.

Una cosa semblant passa als Estats Units, on la premsa de qualitat és representada per periòdics com [The New York Times](#), [The Washington Post](#), tots dos de tendència liberal, i [The Wall Street Journal](#), conservador.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltes.Cat: Comunicació.](#)

MATERIALS

Títol: [Planète presse](#)

Format: [Web](#)

Guia mundial de publicacions periòdiques en línia. En francès.

Títol: [European Press Profiles](#)

Format: [Web](#)

La premsa d'una quinzena d'estats europeus, vista per la BBC.

Títol: [Premsa estrangera](#)

Format: [Web](#)

Recull de vincles.

Títol: [Time for Kids](#)

Format: [Web](#)

Versió juvenil de la revista Time.

Títol: [Newsround](#)

Format: [Web](#)

Programa de notícies de la BBC adreçat al jovent.

QUE HO SABÍEU?

Tal vegada la [publicació](#) diària més influent del món, The New York Times, té per lema 'All the News That's Fit to Print', val a dir: 'Totes les notícies publicables'.

També es compten entre les publicacions més influents setmanaris d'informació general com [Time](#) i [Newsweek](#), nord-americans, i [The Economist](#), britànic representant del liberalisme econòmic.

La premsa europea

Area anglo-saxona a banda, a Europa hi ha diaris de gran prestigi, alguns de llarga tradició. Per exemple, a Itàlia, país amb una molt bona reputació periodística, hi ha el [Corriere della Sera](#), fundat a Milà el 1876, de línia independent; [La Repubblica](#), de centre-esquerra, amb seu a Roma; i [La Stampa](#), diari torinès propietat del grup automobilístic FIAT; a França, es destaquen [Le Monde](#), [Le Figaro](#) i [Libération](#); i, a Alemanya, el [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#), el [Süddeutsche Zeitung](#) i [Die Welt](#).

+ Dos diaris de referència.

La BBC: model d'independència

La [BBC](#) és la sigla de British Broadcasting Corporation, l'òrgan públic de ràdio, televisió i internet de la Gran Bretanya. Amb una vuitantena llarga d'anys d'[història](#), la BBC és tinguda per un model d'independència periodística, amb fama de no afavorir ningú, d'ésser molt neutral. La precisió, la

+ La BBC va fundar-se el

imparcialitat, la independència i el respecte a l'audiència (servida amb continguts dignes i de qualitat) figuren entre els [valors](#) primordials d'aquesta mitjà sense publicitat, finançat pels ciutadans britànics.

1922.

De la CNN a Al-Jazira

La Cable News Network, més coneguda per la sigla [CNN](#), va ésser la primera cadena de televisió a oferir notícies les vint-i-quatre hores del dia. Fundada el 1980 per Ted Turner, la CNN, amb seu a Atlanta (Geòrgia, EUA), va atènyer molta anomenada arran de la [guerra del Golf Pèrsic](#) (1991), per la cobertura gairebé instantània que n'oferí. Més o menys inspirada en la CNN, el [1996](#) va aparèixer la cadena de notícies en àrab [Al-Jazira](#), amb seu a [Qatar](#), que, oberta a punts vista distints, va insuflar una alenada d'aire fresc al panorama informatiu de l'Orient Mitjà.

+ Logotips d'Al-Jazira i de la CNN.

INVESTIGUEU

- > [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#): [sobrietat alemanya](#).
- > La [Gran Bretanya](#), vista per The Economist.
- > L'[International Herald Tribune](#), diari mundial per antonomàsia.
- > [Nota](#) sobre Le Monde, vesperí francès molt respectat.
- > Le Monde diplomatique, [en català](#).
- > Cop d'ull a la [premsa italiana](#).
- > L'[Osservatore Romano](#), diari del Vaticà.

Una producció de [Portal, Maresma & Associats](#). 1995 (La Infopista) - 2000

Periodisme, sàtira i humor

Publicacions històriques...
...del país
Revistes estrangeres

ESPECIAL PERIODISME

28/03/2006

De mitjans de comunicació, n'hi ha d'informació general, però també d'especialitzats: en economia, esports, cultura, ciència, humor... És d'aquests últims i, sobretot, de la premsa satírica i humorística, que ens ocuparem tot seguit.

D'antuvi, diguem que el mot 'satíric' deriva de 'sàtira', composició literària en què les passions i les misèries dels homes, llurs maneres de fer i de dir, són objecte d'escarn, de burla, de befa, en una mena d'humor marcat per la denúncia, l'acidesa, el sarcasme.

La sàtira és un gènere conreat des d'antic: hi van excel·lir figures gregues i romanes, com el comediògraf [Aristòfanes](#) i els poetes [Horaci](#) i [Juvenal](#); un gènere que, a partir de l'aparició dels mitjans de comunicació moderns, amb la premsa en primer terme, va conèixer una nova florida, també en terres catalanes. Vegem-ho.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Cat](#): [Humor](#).

MATERIALS

Títol: [Satirique](#)

Format: [Web](#)

Recull de publicacions satíriques; a la guia mundial de periòdics en línia [Planète presse](#).

Títol: [Josep M. de Sagarra](#)

Format: [Web](#)

Selecció de poemes satírics.

Títol: [Cu-cut!](#)

Format: [Web](#)

Article sobre aquest setmanari, amb referències a publicacions humorístiques més o menys contemporànies.

Títol: ['Minoria absoluta'](#)

Format: [Web](#)

Pàgina d'aquest programa radiofònic de sàtira i humor polítics, fet per l'equip homònim. Inclou àudios d'[imitacions](#).

Títol: [L'Absurd Diari](#)

Format: [Web](#)

Diari nat el 1998 amb el propòsit d'aplegar notícies insòlites, sorprenents i surrealistes.

Títol: [AixòToca](#)

Format: [Web](#)

Setmanari irònic d'actualitat.

QUE HO SABÍEU?

A les revistes satíriques catalanes hi van col·laborar grans dibuixants i caricaturistes: Apel·les Mestres, Xavier Nogués, Feliu Elias (Apa), Ricard Opisso, Valentí Castanys, Josep Costa i Ferrer (Picarol)...

Enguany fa cent anys que, al diari La Veu de Catalunya, en Xènius, pseudònim d'[Eugeni d'Ors](#), va començar a publicar el cèlebre 'Glosari', parodiat a L'Esquella de la Torratxa per un tal Xarau, que no era sinó [Santiago Rusiñol](#).

Publicacions històriques...

Entre els periòdics satírics més primerencs del país trobem El Mole, del 1837, d'idees liberals, editat en català a València per Josep M. Bonilla, una de les figures capdavanteres de la [Renaixença](#) al País Valencià. Més endavant, durant la segona meitat del segle XIX, van aparèixer setmanaris satírics o humorístics diversos: [Un Tros de Paper](#), el 1865 a Barcelona; [La Campana de Gràcia](#), republicana i anticlerical; [L'Esquella de la Torratxa](#), també republicana i de gran influx i durada; i La Ignorància, publicada a Ciutat de Mallorca del 1879 al 1883.

+ L'Esquella de la Torratxa era una publicació republicana.

...del país

Amb l'entrada del segle XX sorgia el setmanari catalanista [Cu-cut!](#), que el 1905 va publicar un [acudit](#) d'en Joan Junceda de transcendència històrica; tres anys més tard, el 1908, naixia Papitu, que va donar cabuda als temes picants i eròtics; i, ja en temps de la [Segona República](#) (1931-1936), [El Be Negre](#), famós setmanari

+ Portada del primer

d'humor punyent i mordaç que, a les darreries dels 1970, va reprendre per un temps breu, però ara amb el nom d'Amb potes rosses.

número del setmanari Cu-cut!

Revistes estrangeres

Després d'aquest repàs històric del periodisme satíric català, consignem un parell de revistes satíriques d'àmbit internacional, totes dues amb molt de predicament: la parisenca [Le Canard Enchaîné](#), fundada el 1915, que té una tirada d'uns quatre-cents mil exemplars i que combina sàtira i periodisme d'investigació; i [Private Eye](#), en què la política, la societat i el periodisme britànics són objecte de l'humor anglès més càustic.

+ Dues revistes satíriques de referència.

INVESTIGUEU

- > Remarca sobre [L'Esquella de la Torratxa](#), que 'donarà al menys uns esquellots cada setmana'.
- > Semblança de n'Avel·lí Artís-Gener, [Tísner](#), i d'en [Pere Calders](#), que la van dirigir plegats.
- > [Caricatures](#) de Calders, publicades a L'Esquella de la Torratxa.
- > [Imitacions](#) humorístiques de polítics i figures públiques.

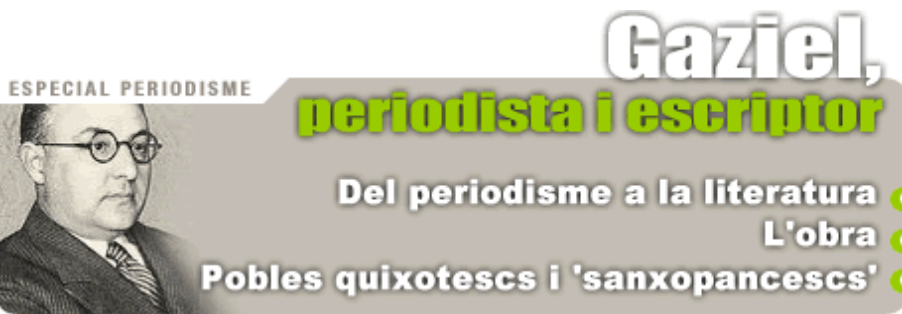
> [L'acudit més cèlebre](#) del Cu-cut!

> I d'en [Joan Junceda](#).

> ['El nostre avantprojecte de constitució'](#), sàtira de la constitució espanyola del 1931, publicada per Josep M. de Sagarra a El Be Negre.

> [Article enciclopèdic](#) sobre Private Eye.

04/04/2006

Si en un [capítol anterior](#) ens referíem als dots periodístics i narratius d'en Josep Pla, avui ens centrarem en una altra gran figura del periodisme i de la literatura del segle XX: el també empordanès Agustí Calvet i Pascual, més conegut pel pseudònim [Gaziel](#).

Nat el 1887 a [Sant Feliu de Guíxols](#) (Baix Empordà), al si d'una nissaga burgesa enriquida amb el negoci surer, Agustí Calvet fou allò que se'n diu un humanista, un intel·lectual (va fer estudis de filosofia) que, amb poc més de vint-i-cinc anys, va entrar de ple al periodisme.

El fet, diguem-ne casual, que va encaminar-lo definitivament a l'ofici de periodista va esdevenir-se el 1914, quan unes notes que havia escrit des de París, en el moment de declarar-se la Primera Guerra Mundial (1914-1918), van arribar a [Miquel dels Sants Oliver](#), aleshores director de [La Vanguardia](#), que les hi va publicar immediatament. Aquestes notes, aplegades a 'Diario de un estudiante en París' (editat en català amb el títol 'París, 1914. Diari d'un estudiant') assenyalen el punt de partença de la relació de Gaziel amb el diari barceloní.

Durant una quinzena llarga d'anys, del 1920 al 1936, Gaziel va ésser al capdavant de La Vanguardia, que va renovar a fons i va consolidar-se com un diari de prestigi internacional. Això no obstant, no tothom va entendre la posició professional de Gaziel, home d'idees catalanistes. Conscient del fet, la 'Història de La Vanguardia', obra pòstuma centrada en el seu pas pel diari, comprèn passatges de to justificatiu.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Cat: Literatura](#).

Del periodisme a la literatura

La guerra del 1936-1939 i la dictadura subsegüent van estroncar la carrera periodística d'en Gaziel. Exiliat a França, a partir del 1940 va sojornar a Madrid, i no va tornar definitivament a Barcelona fins a les acaballes dels anys 1950. Després del conflicte bèl·lic, Gaziel, pregonament decebut per l'evolució dels esdeveniments (la derrota dels feixismes a la Segona Guerra Mundial, que va durar del 1939 al 1945, no va implicar la fi de la feroç dictadura franquista), va decidir d'escriure per sempre més en català i de dedicar-se, segons paraules pròpies, a les tres realitats superiors a totes les altres: la seva terra, la seva gent i la

+ Retrat de n'Agustí Calvet, Gaziel.

MATERIALS

Títol: [Agustí Calvet, Gaziel](#)

Format: [Web](#)

Biografia, publicacions, comentaris, traduccions de l'autor... A l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC).

Títol: [Gaziel](#)

Format: [Web](#)

Semblança i articles sobre la seva obra.

Títol: ['Gaziel: Vida, periodisme i literatura'](#)

Autor: [Manuel Llanas](#)

Any: [1998](#)

Format: [Llibre](#)

Estudi de la figura del periodista i assagista empordanès. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Títol: [Assaig i país a la postguerra](#)

Format: [Web](#)

Una mirada a algunes de les obres més remarcables d'anàlisi de la personalitat catalana, escrites al país o a l'exili després de la guerra del 1936-1939.

QUE HO SABÍEU?

Agustí Calvet va dedicar la tesi doctoral de filosofia a la figura d'[Anselm Turmeda](#), frare franciscà convertit a l'islam, que va viure a cavall dels segles XIV i XV.

Abans d'entrar a La Vanguardia, el nostre protagonista havia fet de periodista a [La Veu de Catalunya](#) (ja amb el pseudònim Gaziel) i de secretari de la Secció Històrico-arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans ([IEC](#)), entitat que ja prepara el centenari de l'any vinent.

El 1953 va publicar-se 'Una vila del vuit-cents', primer llibre de Gaziel després de la guerra del 1936-1939, dedicat a la ciutat nadiua de Sant Feliu de Guíxols.

seva parla.

L'obra

Fruit d'aquesta decisió, tenim [títols](#) de temàtica diversa, d'estil clar i natural, no gens forçat, que palesen la vasta cultura i la lucidesa de Gaziol. Destaquem el llibre de memòries 'Tots els camins duen a Roma. Història d'un destí (1893-1914)'; 'Meditacions en el desert', dietari amarg i desconhortat; la trilogia 'Castella endins', 'Portugal enfora', 'La Península inacabada'; els llibres de viatge 'Seny, treball i llibertat (Suïssa)' i 'L'home és el tot (Florença)'; 'Quina mena de gent som', anàlisi de la manera de fer col·lectiva dels catalans; i la ja consignada 'Història de La Vanguardia'.

+ Coberta del llibre de memòries.

Pobles quixotescs i 'sanxopancescs'

La manera d'ésser i de captar-se del poble català és molt present a l'obra de Gaziol. L'escriptor guixolenc examina el tarannà col·lectiu català en comparança amb l'espanyol, i els troba oposats, exponents respectius d'allò que anomena pobles remolcats i pobles remolcadors; els primers, pràctics i pacífics; els segons, heroics i dominadors, contrast expressat a través de les figures literàries de Sancho Panza i el [Quixot](#). Al seu parer, la solució del poble català està en una Europa unida i respectuosa de la identitat dels pobles.

+ L'Obra catalana completa va publicar-se el 1970.

INVESTIGUEU

- > [Notícia biogràfica](#) d'en Gaziol.
- > Una [mostra](#) de la seva prosa, de 'Seny, treball i llibertat'.
- > [Comentaris](#) a l'obra del periodista guixolenc.
- > '[Gaziol, encara](#)', un article d'en Ramon Barnils.
- > [Nota](#) sobre 'Tots els camins duen a Roma'.

Una producció de [Partal, Maresma & Associats](#). 1995 (La Infopista) - 2000

Figures internacionals

del periodisme

ESPECIAL PERIODISME

- **Indro Montanelli: independència periodística**
- **Walter Cronkite: credibilitat**
- **Ryszard Kapuściński: el compromís del reporter**

20/04/2006

La història del periodisme és claferta de noms de gran prestigi, de figures que han esdevingut referents de la independència, l'objectivitat, la claredat expositiva, la comprensió dels fets, l'erudició..., no sols per als periodistes, sinó per a tothom en general.

Nogensmenys, passa a vegades que la faceta periodística d'alguns personatges és eclipsada per una altra en què han tingut més relleu públic. Un exemple: [Sir Winston Churchill](#), un dels polítics més importants del segle XX, el primer ministre que va empènyer i capitanejar la resistència britànica durant la Segona Guerra Mundial (1939-1945); doncs bé, molt abans d'esdevenir símbol de la lluita contra el nazisme, Churchill havia fet de corresponsal de guerra a Cuba i a Sud-àfrica, on fou empresonat però aconseguí de fugir-ne.

Cosa igual es pot dir de molts escriptors, més coneguts per l'activitat diguem-ne estrictament literària que no pas periodística: [Charles Dickens](#), [George Orwell](#), [Ernest Hemingway](#)...; encara que també hi ha casos com el d'[Émile Zola](#), escriptor cèlebre per les seves novel·les, però, també, per la lletra '[J'Accuse...](#)' ('Jo acuso'), que va aparèixer a la premsa arran de l'[afer Dreyfus](#).

Sigui com sigui, a les ratlles següents ens ocuparem únicament de tres figures internacionals del periodisme: Indro Montanelli, Walter Cronkite i Ryszard Kapuściński.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Cat](#): [Comunicació](#).

Indro Montanelli: independència periodística

[Indro Montanelli](#) (1909-2001) és tingut per un model d'independència periodística. De figura i esperit quixotescs, tenia la llibertat en molta estima, i per això els poders no el van fer arronsar mai. [Toscà](#), la seva [trajectòria](#) periodística va lligada, en gran part, al gran diari milanès [Corriere della Sera](#), tot i que el 1974 va fundar [Il Giornale](#), que va deixar per desavinences amb l'editor, Silvio Berlusconi, que volia entrar en política, cosa que va acabar fent, com sabem. Home de gran cultura, va publicar una pila de [llibres](#) d'història, entre els quals 'Història dels grecs' i 'Història de Roma', instructius i amens.

+ Montanelli va treballar molts anys al [Corriere della Sera](#).

MATERIALS

Titul: [Fondazione Montanelli Bassi](#)

Format: [Web](#)

Instituída per voluntat d'Indro Montanelli, té la seu a la seva ciutat natal de Fucecchio (Toscana). Biografia i bibliografia del periodista.

Titul: [Indro Montanelli](#)

Format: [Web](#)

Pàgina dedicada a aquest periodista italià, àlbum fotogràfic inclòs.

Titul: [Walter Cronkite](#)

Format: [Web](#)

Tres articles seus, al bloc col·lectiu [The Huffington Post](#).

Titul: [Ryszard Kapuściński](#)

Format: [Web](#)

A la Wikipedia.

QUE HO SABÍEU?

Els anys 1960 va sorgir l'anomenat [nou periodisme](#), consistent a aplicar al periodisme tècniques de la literatura de ficció. Entre els representants d'aquests periodisme hi ha, per exemple, [Tom Wolfe](#), [Truman Capote](#) i [Norman Mailer](#).

El 17 d'abril es van fer públics els guardonats dels [premis Pulitzer](#), que abasten camps diversos de les lletres i l'art: periodisme, teatre, història, música, poesia... Instituíts pel periodista i editor nord-americà Joseph Pulitzer, són atorgats anualment per la [Universitat de Columbia](#), de Nova York.

Walter Cronkite: credibilitat

El nord-americà [Walter Cronkite](#) és una llegenda viva del periodisme televisiu. Nat el 1916, Cronkite, corresponsal a Europa durant la Segona Guerra Mundial (1939-1945), va presentar durant una vintena d'anys, del 1962 al 1981, les notícies vespertines de la cadena Columbia Broadcasting System ([CBS](#)), en què va atènyer moltíssima credibilitat, fins a ésser considerat l'[home més creïble](#) de la vida pública americana, la figura que inspirava més confiança, honor que s'adeia amb l'expressió que tancava el noticiari: 'And that's the way it is' ('Les coses són com són').

+ Cronkite, mestre del periodisme televisiu.

Ryszard Kapuściński: el compromís del reporter

[Ryszard Kapuściński](#) és considerat un dels millors reporters del món, un home que ha sabut retratar vívidament la realitat de molts indrets de l'Àfrica, l'Àsia i l'Amèrica Llatina. Aquest periodista [polonès](#), de setanta-quatre anys, ha fet de la gent corrent els protagonistes de [reportatges i llibres](#), testimonis d'un periodisme audaç, compromès, que defuig les comoditats per penetrar al fons de les coses. Destaquem-ne 'L'emperador', 'El xa o la desmesura del poder', 'L'imperi', 'La guerra del futbol', 'Banús', 'Els cínics no serveixen per a aquest ofici'...

+ Coberta de 'Un dia més de vida'.

INVESTIGUEU

- > '[Com ésser periodista avui](#)', la resposta d'Indro Montanelli a una pregunta formulada per un estudiant de periodisme.
- > [Montanelli](#), un dels [cinquanta herois](#) de la llibertat de premsa.
- > Una [entrevista](#) amb Ryszard Kapuściński.
- > Repàs de la seva [trajectòria](#) professional.
- > [Notícia biogràfica](#) del periodista i escriptor Tom Wolfe, autor de la famosa 'Foguera de les vanitats'.

> [Article enciclopèdic](#) sobre [Robert Fisk](#), del diari The Independent, un dels corresponsals de més anomenada.

La llibertat de premsa al món

- Les dades del 2005
- Classificació mundial de la llibertat de premsa
- Llibertat d'informació i eradicació de la pobresa

27/04/2006

La llibertat d'opinió i d'expressió és un dret consignat a la [Declaració Universal dels Drets Humans \(art. 19\)](#), un pilar bàsic del sistemes democràtics i una eina imprescindible per al bon funcionament i el progrés de les societats.

Aquest dret empara la professió periodística, que, això no obstant, té unes responsabilitats indefugibles, de fonament ètic, com ja vam veure en un capítol anterior.

Malauradament, a molts indrets del planeta aquestes responsabilitats no poden ésser exercides, per la simple raó que no hi ha llibertat d'informació, i els periodistes paguen el compromís i l'audàcia amb censures, amb detencions i, àdhuc, amb la mort.

És així que per recordar la importància de la llibertat d'informació, per fer-ne balanç i publicar els casos en què és conculcada, cada 3 de maig es commemora el [Dia Mundial de la Llibertat de Premsa](#), instituit per l'Assemblea General de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) el 1993, per iniciativa de la [UNESCO](#).

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades dins Nosaltres.Cat: Comunicació.](#)

Les dades del 2005

Segons dades de l'organització Reporters Sense Fronteres (RSF), durant el 2005 van morir assassinats 63 periodistes (i 5 col·laboradors dels mitjans de comunicació), la xifra més elevada des del 1995; 807 foren empresonats, 1.308 foren amenaçats o agredits, i més d'un miler de mitjans toparen amb la censura. Respecte del decenni 1996-2005, el [Comitè per la Protecció dels Periodistes declara](#) 338 periodistes morts.

+ RSF treballa per la llibertat de premsa a tot el món.

Classificació mundial de la llibertat de premsa

A la tardor passada, la RSF va publicar la quarta [classificació mundial de la llibertat de premsa](#), que incloïa 167 estats i territoris. La llista era primerejada per les democràcies occidentals (per més que n'hi havia alguna que perdia posicions), sobretot de l'Europa

MATERIALS

Títol: [Freedom of Expression](#)

Format: [Web](#)

Pàgina de la UNESCO, amb informació del Dia Mundial de la Llibertat de Premsa, d'enguany i d'anys anteriors.

Títol: [Reporters sans frontières](#)

Format: [Web](#)

Una xarxa integrada per més de cent corresponsals que treballa per la llibertat de premsa a tot el món.

Títol: [Committee to Protect Journalists](#)

Format: [Web](#)

Organització que defensa els drets dels periodistes.

Títol: [International Federation of Journalists](#)

Format: [Web](#)

Representa devers mig milió de membres d'una centena llarga d'estats.

Títol: [International Press Institute](#)

Format: [Web](#)

Elabora un [informe](#) anual sobre la situació dels mitjans de comunicació a més de cent vuitanta estats, territoris i àrees administratives.

Títol: [Perfil del periodista](#)

Format: [PDF](#)

Investigació, amb profusió de dades, il·lustrativa del perfil del professional de la informació a Catalunya.

QUE HO SABÍEU?

Segons dades del Comitè per la Protecció dels Periodistes, a les darreries del 2005 els països que tenien més [periodistes empresonats](#) eren la Xina, Cuba, Eritrea i Etiòpia, amb 32, 24, 15 i 13, respectivament.

Per a aquest mateix any, [l'International Press Institute va comptar](#) 65 periodistes morts, 23 dels quals a l'Irac, força més que no a cap altre país.

septentrional: Dinamarca, Finlàndia, Irlanda, Islàndia, Noruega, els Països Baixos... També mencionava progressos a l'Àfrica i a l'Amèrica Llatina, i situava a la cua de la classificació Corea del Nord, Eritrea i el Turkmenistan.

+ La quarta classificació mundial de la llibertat de premsa incloïa 167 estats i territoris.

Els deu primers països de la classificació mundial de la llibertat de premsa de RSF són europeus.

Libertat d'informació i eradicació de la pobresa

El [Dia Mundial de la Llibertat de Premsa](#) d'enguany correlacionarà la llibertat d'informació i l'eradicació de la pobresa. El raonament, ben lògic, és el següent: l'accés a la informació lliure acreix el sentit crític dels ciutadans, llur implicació política i, també, la responsabilitat dels governs, més controlats i, per tant, més obligats a destinar els recursos a les necessitats més importants, com la reducció de la pobresa; i, és clar, com menys pobresa, més accés a la informació i a la cultura i, al capdavall, més control del poder.

+ El Dia Mundial de la Llibertat de Premsa va instituir-se per iniciativa de la UNESCO.

INVESTIGUEU

- > [Classificació mundial de la llibertat de premsa del 2005.](#)
- > [Paraules en favor de la llibertat de premsa.](#)
- > [Els lemes del Dia Mundial de la Llibertat de Premsa, dels anys 1998-2005.](#)
- > [Cinquanta herois de la llibertat de premsa.](#)
- > [L'Irac: periodistes en perill.](#)

> [Declaració de principis de la professió periodística de Catalunya.](#)

Una producció de [Partal, Maresma & Associats](#). 1995 (La Infopista) - 2000

Diaris digitals. Un nou model de periodisme

- Dos exemples: Netzeitung i VilaWeb
- OhmyNews: ciutadans reporters
- Tecnologia i periodisme digital

02/05/2006

En aquest últim capítol de l'especial dedicat al periodisme ens fixarem en els mitjans de comunicació digitals, que han obert unes grans possibilitats informatives.

De primer, repetirem que internet ha contribuït enormement a democratitzar la informació, que ja no és monopoli dels grans mitjans, ni pot ésser controlada pels poders de l'estat. La premsa digital ha esdevingut el símbol d'una revolució informativa que permet als usuaris de la xarxa d'assabentar-se immediatament de què passa a qualsevol punt del planeta (una revolució, tot sia dit, completada per la florida de [blocs](#), diaris personals que també informen de fets d'actualitat).

La informació actualitzada permanentment, els canals de participació oberts als lectors, els vincles, que permeten de completar la informació sobre els fets..., són algunes de les característiques primordials dels diaris digitals.

Tot això explica que la immensa majoria de [mitjans informatius](#) impresos tinguin, a més a més, versió digital, però el cas és que hi ha diaris que són exclusivament digitals, apareguts a redós d'internet.

[Tornar a la portada](#)

+ Més notícies: [Webs relacionades](#) dins [Nosaltres.Cat](#): [Comunicació](#).

Dos exemples: Netzeitung i VilaWeb

Entre aquests últims hi ha VilaWeb mateix, amb [deu anys](#) llargs de recorregut i una aposta que combina la informació mundial i nacional (aquesta última refermada per les [edicions locals](#)). La profusió de vincles a les notícies és un element prou característic del diari, atent endemés al fenomen de la [blocsfera](#). Un model periodístic semblant segueix [Netzeitung](#), establert el 2000 i amb redacció a Berlín, diari únicament digital, un dels més importants d'Alemanya.

+ VilaWeb: deu anys llargs a la xarxa.

OhmyNews: ciutadans reporters

També el 2000 va néixer el diari sud-coreà [OhmyNews](#) (amb versió internacional en anglès), capdavanter de l'anomenat periodisme ciutadà, que mira de prendre el pols ciutadà, atent als interessos i preocupacions de la gent.

MATERIALS

Títol: [OhmyNews](#)

Format: [Web](#)

Versió internacional d'aquesta publicació digital sud-coreana.

Títol: [FesInternet](#)

Format: [Web](#)

Festa d'internet catalana, sota el lema 'Internet és fàcil, és útil'. Del 2 al 17 de maig.

Títol: [Fem de periodistes](#)

Format: [Web](#)

Proposta didàctica de treballar la llengua catalana a partir dels mitjans de comunicació.

Títol: [HTML](#)

Format: [Web](#)

Guia d'aquest llenguatge que permet de confeccionar pàgines web.

Títol: [Wikinews](#)

Format: [Web](#)

Plataforma de notícies lliure, inspirada en la mateixa filosofia de l'enciclopèdia Wikipedia.

Títol: [TICcionari](#)

Format: [Web](#)

Diccionari de tecnologies de la informació i la comunicació.

QUE HO SABÍEU?

OhmyNews té una plantilla de quaranta-un mil reporters ciutadans, que forneixen de 150 a 200 històries diàries.

La Infopista, el precedent de VilaWeb, era un directori i cercador que va néixer amb un recull de cent vint pàgines. Era l'any 1995, a l'albada d'internet.

Integrada al projecte [Wikimedia](#), [Wikinews](#) és una plataforma de notícies de contingut lliure, val a dir: elaborada per internautes de tot el món.

La fórmula és aquesta: la redacció diguem-ne convencional publica el 30% d'OhmyNews, i la resta és obra dels [reporters ciutadans](#), remunerats amb un màxim de vint dòlars per article, si hom el considera prou valuós. En canvi, els reporters es comprometen a respectar l'autoritat editorial del diari i a seguir-ne el [codi ètic](#).

+ OhmyNews té una plantilla de quaranta-un mil reporters ciutadans.

Tecnologia i periodisme digital

Aquests últims decennis el món ha viscut una revolució tecnològica fenomenal, que, no cal dir-ho, ha afectat pregonament el periodisme. Tant és així, que la màquina d'escriure, companya inseparable del periodista fins no fa gaire, és vista avui com una eina gairebé prehistòrica. [Internet](#), el [correu electrònic](#), la [missatgeria instantània](#), les càmeres fotogràfiques i de vídeo digitals, el [reproductor d'MP3](#)..., són elements molt lligats a la feina del professional de la informació, sobretot del que treballa a publicacions digitals.

+ La revolució tecnològica ha afectat pregonament el periodisme.

INVESTIGUEU

- > [Elements i funcionament](#) d'una càmera fotogràfica digital, amb gràfics.
- > [Com funciona un reproductor d'MP3?](#)
- > Un [vídeo](#) de VilaWeb TV sobre el festival musical Catalunya Acció Sonora, realitzat la vigília de Sant Jordi.
- > [Secrets de l'èxit d'OhmyNews](#).
- > [Article enciclopèdic](#) sobre aquest diari coreà.

> ['Messengers'](#): comunicació instantània.

